

*Ärge kurvastage, sest rõõm Issandast on teie ramm!
(Nehemja 8:10)*

September AD 2013, mihklüü

Nr 8/200

FRANTSISKUSEPÄEVA KONVERENTS "Jagatud väärtused kogukonnas"

4.oktoobril Jaani kirikus

Konverents koosneb kolmest mõttelisest osast:

1. Ettekanded:

- ◆ Sotsiaalteaduslik vaade kogukonna koostöö olulisusele;
- ◆ Kogudused ja kogukonna väärtused;
- ◆ Noored, haridus ja väärtused;
- ◆ Avalik sektor ja väärtused.
- ◆ Kogukonna esindajate sõnavõttud.

2. Töörühmad jagatud väärtuste kaardistamiseks.

3. Töörühmade kokkuvõtted ja lõppsõna.

Päevakava:

kell 10 avasõnad ja ettekanded

kell 12.30 lõuna

kell 13.15 kogukonna sihtgruppide esindajate sõnavõttud, töögruppide töö

kell 16 kokkuvõtted ja konverentsi lõpetamine

Konverentsi korraldavad koguduse nõukogu liikmed Ülle Luisk, Tarmo Loodus ja Kalle Küttis.

Lähem info: www.eelk.ee/viljandi.jaani

Tulge kaasa mõtlema!

PÄIKESELAUL 2013

FRANTSISKUSEPÄEVALE
PÜHENDATUD LASTE JA NOORTE
OMALOOMINGULISTE LAULUDE
KONKURSS

**Ootame lapsi ja noori üle Eesti esitama
konkursile omaloomingulisi laule.
Registreerumise tähtaeg on 2. november.**

Konkursi eelvoor on laupäeval, 9. novembril kell 13 Viljandi Pärimusmuusika Aida väikeses saalis, lõppkontsert koos autasustamisega samal päeval kell 18 Viljandi Jaani kirikus.

Registreerimisvorm on koguduse kodulehel www.eelk.ee/viljandi.jaani

Lähem info tel 53442412 (Mirjam Tiitus) või e-postil: viljandi.jaani@eelk.ee

Tule oma laulu laulma!

JAAN TAMMSALU: OLGE HOITUD!

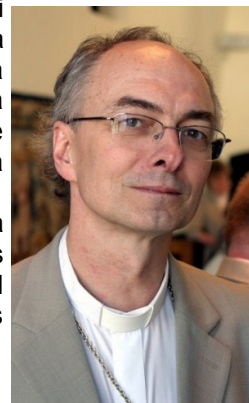
Olin rõõmus, kui Tarmo Loodus mulle helistas ja palus juubelilehte mõnd mõtet. Kui oled kord midagi vajalikuks pidanud ja sellega alustanud, on aastaid hiljem ikka hea meel küll, kui näed või kuuled, et see ikka veel käigus ja vajalikuks peetav. Alustasime mustvalge väikeseformaadilise nelja leheküljelise infolehena. Täna on juurde tulnud nii mahtu kui värve. Ilus vaadata, hea lugeda.

Vähestel vaimulikel õnnestub teenida kogu elu vaid ühte kogudust. Minu jaoks on Viljandi Jaani teenimise 12 aastat olnud seni kõige pikem ühe koha peal olemise aeg. Tõsi, ka sellesse aega jäi kaks ja pool kuud tööd ja praktikat Šotimaal ja kümme kuud teenimist Kanadas. Peagi hakkab mul täis saama üheksas Tallinna Jaani koguduse teenimise aasta. Olen oma Viljandi aastatest kirjutanud pikema loo selle aasta „Sakala“ kalendris. Kel huvi, saab lugeda.

Igal aastal paar korda jõuan ka Viljandisse. Kord aastast õpetaja Marko palvel ka Jaani kirikusse jutlustama. Kuid ka siis, kui pole jutlust, kipun sellesse vanasse valgesse armsasse kirikusse ja teen ringi ümber kiriku ning astun sisse pastoraadi aeda. Rõõmustan asjade üle, mis on palju ilusamaks muutunud. Olen õnnelik, kui pastoraadi aeda istutatud õuna- ja ploomipuud jälle sügisel vilju täis ja tunnen rõõmu, kui kohtan neid, kellega kord koos tööd tehtud ja koguduse liikmeid, kes mind veel ära tunnevad ja rõõmsalt tervitavad.

Soovin Aja Lehe lugejatele oma lemmiksoovi: Olge hoitud! Me ei tea, mis toob homne, aga kui oleme hoitud Jumala armastuse hõlmas, oleme igas ajas õnnelikud inimesed.

Jaan Tammsalu

TÄNUD MEIE VABATAHTLIKELE!

Täname kiriku koristamise eest — Raja Aardevälja, Fatme Kleban, Hele-Mall Kiviste, Kairi Kajo;

Täname 21. juuli piduliku kohvilaua eest — Kaie Orgo, Tiit Soesoo, Tiina Vilberg, Maie Kasvandik, Raja Aardevälja, Maarika Sibrits;

Täname abi eest küttepuude ladumisel — Kalmer Liimets, Uku Audova.

Head kogudusel liikmed, ootame teid appi oma kiriku ja koguduse heaks vabatahtlikku tööd tegema. Kaasaloomiseks võtke ühendust sekretär-juhiabi Mirjam Tiitusega.

AJA LEHEGA LÄBI AJA

Hea lugeja!

Sa hoiad käes „Viljandi Jaani Kiriku Aja Lehe“ 200. numbrit. Mina hoian seda juhtkirja kirjutades peos Aja Lehe esimest numbrit, mis koostatud 1994. aasta jõulukuul. Koguduse õpetaja Jaan Tammsalu alustab tagasivaadet lõppevale aastale küsides: „Kas ja kui palju on selles aastas meie koguduse elus sündinud Jumala tahe? Tema ju tahab, et kõik inimesed õndsaks saaksid ja tõe tundmisele jõuaksid. Kui see on nii, siis tuleks kõigepealt vaadata inimeste peale. Silm otsib pühapäeviti neid, kes on andnud kord Jaani kirikus leeritootuse ja neid, kes end selle kiriku liikmeteks peavad. Paljud on kohal, aga palju rohkem on neid, kes ei tule. Miks? On ehk inimesed oma töotusi liiga pinnapealselt andnud – mõistmata lubamise hetkel, mida lubati. Või on leeritunnid olnud liig kesised. Või on õpetaja selline, keda ei saa tõsiselt võtta. Või...“

Mõtlen, et ma ei tõsta leeripäeval oma käsi üle inimeste mitte selleks, et öelda: „Minge nüüd siit kirikust ja ärge tulge siia enam kunagi tagasi!“ Olen arvanud, et ma tõstan üles õnnistavad käed, tagasi kutsuvad käed.“

Palju on selle üheksateistkümne aastaga muutunud. Mõned küsimused, rõõmud ja mured on ikka needsamad, nagu näha ülaltoodud õpetaja Tammsalu sõnadest. Tahan ka täna, meie koguduse Aja Lehe juubeliväljaandes, küsida: Kas ja kui palju on nendes aastates meie koguduse elus sündinud Jumala tahe, kes tahab, et kõik inimesed õndsaks saaksid ja tõe tundmisele jõuaksid. Vastus sellele küsimusele ei peitu mitte kiriklikus statistikas, vaid Sinu ja minu südames, hea sõber ja kogudusekaaslane.

See, et oleme jõudnud oma koguduselehe 200. juubelini, on Jumala silmnähtav ja käegakatsutav arm. Ma ei tea Eestis ühtki kogudust, mille häälekandja oleks ilmunud nii pika aja jooksul ja niisuguse sagedusega. Neis kahesajas numbris on avaldatud koguduse teateid, tehtud kokkuvõtteid, jagatud unistusi, avaldatud üleskutseid. On talletatud jutlusi, mõtisklusi ja palveid. Aja Leht on olnud tunnistajaks parematele ja halvematele aegadele koguduseelus, meie ühistele rõõmudele ja muredele. Eelkõige on Aja Leht tunnistanud Kristuse armust, kes on seesama eile, täna ja igavesti.

Juba aastaid on Aja Leht loetav internetis ning saadetud koguduseliikmete elektroonilisse postiloendisse. Leht on muutunud värvipiltidega ja kaunilt kujundatud A-4 formaadis trükiseks. Tahan siinkohal tänada kõiki Aja Lehe tegijaid, kes on viimastel aastatel sellesse väljaandesse panustanud aega ja armastust, ennekõike Tarmo Loodust, Tiina Vilbergi ja Mirjam Tiitust. Tänu ka kõigile lehe kaasautoritele ning levitajatele.

Aja Lehe sünnipäeval tahame üheskoos tunnistada: Aga mina loodan sinu peale, Issand! Ma ütlen: „Sina oled mu Jumal!“ Sinu käes on kõik mu ajad. (Psalm 31: 15-16)

Marko Tiitus
Koguduse õpetaja

Peapiiskop austas parimaid

Pühapäev, 21. juuli oli meie koguduses eriline päev, kui meil oli külas EELK Peapiiskop Andres Pöder. Pidulikul missal jutlustas Andres Pöder ning leeriõnnistuse said koguduse uued liikmed Anneli ja Aare Ansmitt ning Hevel Sarv.

Missa lõpus andis peapiiskop üle Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku tunnustused. Tänukirja ustava teenimise eest sai koguduse nõukogu vanim liige **Karl Luht**, kes tähistas 1. juulil 90. sünnipäeva. Õpetaja **Marko Tiitus** võttis vastu Teeneteristi III järgu medali pühendunud teenimise eest eesti kirikus ja Viljandi Jaani koguduses.

Intervjuud Karl Luhtiga saab lugeda Aja Lehe juuli- ja augustikuu numbrist, õpetaja Marko Tiitus jutustab oma elust ja teenimisest käesolevas lehenumbris.

Pärast missat pühitses peapiiskop hiljuti remonditud käärkambri: kantselei ja õpetajatoa.

Pidulikus lõunalaual, mille oli ette valmistanud Kaie Orgo koos abilistega diakooniatöö toimekonnast, andsid oma tervitused üle Viljandi maavanem Lembit Kruise, riigikogu liige Helmen Kütt ja teised.

Mirjam Tiitus
sekretär-juhiabi

ELAVDAME KOORILAULU

Koguduse õpetaja Marko Tiitus kirjutab Aja Lehe 185. numbris: *Koraal on koguduselaul, mille eesmärk on laulev, Jumalat ülistav ja Tema poole palvetav kogudus, kes laulu, ülistuse ja palve läbi muutub elusamaks, ärksamaks, tundlikumaks ning kellele intensiivne ja mitmekülgne usu elu annab väe muuta ja kujundada maailma Jumala armastava tahte kohaselt.*

Septembris alustame Viljandi Jaani koguduses projekti, mille eesmärk on jumalateenistusel koguduse liturgilise laulu ja koraalilaulu toetamine ning elavdamine. Püüame avastada koraalilaulu muusikaliste väljendusvahendite mitmekülgset ja rikkust (võimalus laulda koraale huvitavamalt, näiteks solist, ansambel ja kogudus vaheldumisi, mehed-naised vaheldumisi jm).

Projektis osalemise eelduseks ei ole koolitatud hääl või noodistlugemise oskus, küll aga viisipidamine. Laulurühm või ansambel ei tule jumalateenistusele esinema, vaid koguduselaulu toetama ja elavdama. Enne jumalateenistust tehakse lihtsamaid hääleharjutusi ja õpitakse ära pühapäeva koraalid ja keerukamad liturgia osad.

Tule Sinagi **15. septembril kell 9**, et koos Issandale ülistust ja kiitust laulda ning Teda tänada.

Taimi Välba

ÜHINE EUROOPA ANNAB MEILE KÕIGILE PALJU JUURDE

Selleks et jõuda õigeks ajaks üle 2000 kilomeetri kaugusel asuvasse Hollandi linna Eindhovenisse, kus toimus järjekordne nelja sõpruskoguduse kohtumine, alustasid üheksa entusiastlikku reisihuvilist väikebussiga seda reisi juba kaks päeva varem.

Bussiroolis kindlakäeline ja väsimatu Tarmo Loodus, rühkisime ilma pikemate peatusteta läbi pool Eestit ja terve Läti. Leedu 19. kilomeetril oli meil pikem lõunasöögi peatus ja kiiremad jõudsid käia läbi ka minizoo, kus olid karud, jaanalinnud ja veel mõned väikeloomad. Siis edasi läbi Leedu.

Leedu-Poola piiril piknikku pidades sai reisiseltskond meenutada neid piiriületusi, kui sealses piiripunktis tuli mõnikord oodata kümneid tunde.

Poolal teel piirist Varssavini, peale Augustowi, suutis "teejuht" Tom Tom kogenud Tarmole vingerpussi mängida ja juhtis meie bussi üsna kehva kattega ja kitsale teele. See oli küll otsem, aga aeglasem. Tagumise pingi reisijates tekitas künklik tee oma hüpetega parasjagu elevust.

Enne Varssavit algas õnneks kiirtee ja võtsime suuna Poznani. Seal ootas meid öömaja. Tänu seiklustele jõudsimme kohale kesköö paiku. Esimese päeva läbisõit oli üle 1200 km ja Tarmo roolis väikeste peatustega järjestikku 16 tundi.

Päevasooja oli Poolas 38 kraadi.

Aga et bussis oli hea jahutussüsteem, siis seda me ei märganudki. Küll oli aga öösel palav. Ometi puhkasid kõik hästi ja pärast kosutavat hommikusööki jätkasime oma teekonda Saksamaa suunas. See oli natuke kergem päev, sest sõita jäi ainult üle 800 kilomeetri.

Eindhoveni Johannese kiriku juurde jõudsimme nagu lubatud õhtul kella 6 -7

vahel. Pärast vastuvõtukohvi jaotusime peredesse, kus oli õhtusöök ning reipamad tegid veel väikese rattaretke koos perega väga ratturitelembeses linnas.

Järgmine päev, reede, 9. august oli meil tunniajane rongisõit Maastrikti linna, kus Jaapi juhendamisel 33-liikmeline rahvusvaheline seltskond (sakslased, hollandlased ja eestlased) tegid rännaku, mille sihtpunktideks olid raamatukogu, lõunaks suur võileib ja jook kaubanduskeskuse söögikohas. Ja siis kirikute külastused, üks nendest Maastrikti Johannese kirik. Ja oligi aeg sealmaal, et tagasi rongijaama.

Meie ingliskeelses rühmas oli 14 inimest erinevatest kirikutest ja põhi-teema, mida jõudsimme arutada, oli probleemidest islamiusulistega Hollandis ja Saksamaal. Pärast lõunapausi tehti kokkuvõtteid rühmatöödest. Mõtted, mis jäid kõlama:

- mõtle globaalselt, tegutse lokaalselt (oma kirikus)
- Euroopa annab meile kõigile palju juurde. Näiteks seegi on hea, et saame siin koos oma erinevustega olla ja arutleda kiriku rollist.

Mitmel korral mainiti ära Viljandi Jaani kiriku delegatsiooni, kes võtsid ette nii

pika bussireisi selleks, et osaleda sellel nelja erineva koguduse sõpruskohtumisel ja et meie seltskond oli esindatud kõige noorema, 7-aastane Ingel, ja kõige vanema, 90-aastane Karl, kohtumisest osavõtjaga.

Pühapäeval osalesime kolmekeelsel jumalateenistusel Johannese kirikus. Meie delegatsiooni nooremad liikmed Ingel, Karl Mihkel, Kerli ja Tarmo andsid oma panuse kaasateenimisel. Teenistuse lõpus öeldi tänusõnad võõrustajatele ja küllatunutele, vahetati meeneid, sooviti Jumala armu koduteele ning avaldati lootust kohtuda järgmisel aastal Saksamaal Aegidienbergis.

Kojusõit ja öömaja Poznanis läksid tänu Jumalale tõrgeteta. Eriline tänu Tarmole turvalise reisi eest ja kogu sõbralikule reisiseltskonnale ning Karlile lõbusate anekdootide ja meenutuste rääkimise eest.

Õhtul oli ühine grilliõhtu kiriku söögisaalis. Kaheksaliikmelistes laudkondades jätkus keskustelu erinevates keeltes (saksa, inglise, hollandi ja eesti) erinevatel teemadel.

10. august algas hommikupalvusega kirikus. Seejärel algasid rühmatööd, kaks saksakeelset ja üks ingliskeelne rühm, teemal: kirik Euroopa Liidus.

MARKO TIITUS: INIMEST VÄSITAB KASUTU, EBAVAJALIK JA MÖTTETU TÖÖ

Kes Sa oled?

Olen parajalt paks mees oma parimais aastais. Neljakümnendad on elus ilus ja põnev aeg, arvan olevat iseenda ja oma tee siin elus mingil määral leidnud (mingis teises plaanis jääme otsijateks alatiseks), enam ei ole vaja oma valikutes pidevalt kahelda ja siia-sinna rabeleda. Teisalt on veel jaksu ja indu alustatu lõpuleviimiseks ning ka päris uuteks ettevõtmisteks, kui Jumal tervist ja aastaid kingib.

Olen inimene, Jumala laps. Minu jaoks tähendavad need kaks – olla kristlane ja inimene üht ja sama, sest ma ei suuda endast mõelda ega ennast inimesena määratlada Loojat mängust välja jättes. Teisalt on kirik olemas üksnes selleks, et me võiksime teadvustada ja realiseerida meisse istutatud jumalanaolisuse.

Erialalt olen usuteadlane, kutse ja kutsumuse poolest vaimulik. Õpetaja- või preestriametisse ordineeris mind peapiiskop Jaan Kiivit, mu endine õppejõud, 2. juulil 1999 – koos praeguse Pauluse koguduse õpetaja Allan Praatsi, Pindi koguduse õpetaja Argo Oleski ja Roland Tõnissoniga.

Kaheksa aastat olen olnud Viljandi Jaani koguduse õpetaja ja kuus aastat Viljandi praostkonna praost. Alates 2001. aastast olen õpetanud praktilise usuteaduse aineid, eeskätt liturgikat Usuteaduse Instituudis.

Olen abikaasa ja pereisa. Mirjamiga sai meil tänavu suvel 12 aastat ühist teed käidud. Meil on kolm tütart: Elsbet Helena läks 1. septembril Kesklinna Kooli 3. klassi ja Ingel Madleen sai samas koolis oma esimese aabitsa. Maarja Eliise saab sügisel kolmeseks ning käib Midrimaa lasteaias. Minu vanim tütar Mirjam õpib Tartu Ülikoolis.

Sinu tee Jumala ja kiriku juurde.

Tagasi vaadates on kogu elu olnud teadlik, alateadlik või ebateadlik liikumine Tema poole. Teisalt, Jumal on olnud alati ja kõikjal mu kõrval. Üks asju, mida inimene Jumala „juurde“ jõudes avastab, on see, et Temast ei ole võimalik „eemal“ olla, õigupoolest ei kehti Tema suhtes üldse mingid ajalis-ruumilised piirangud ja määratlused. Alates mu leeriajast on mulle kõnekad püha Pauluse sõnad, mis olid 1989. aastal vaimulikuks loosungiks: Jumal ei ole kaugel ühestki meist (Ap 17:27)

Ma ei kasvanud kristlikus perekonnas – jõule küll peeti ja käidi siis ka kirikus, aga sellega kokkupuude vaimse maailmaga piirdus, nagu enamikus tolleaegsetes peredes.

Olin väiksena põdura tervisega ja tundliku loomuga nohikupoolne poiss, kellele meeldis lugeda ja oma pead tõsiste teemadega vaevata. Mäletan, et mängisime aegajalt isaga mängu „rasked küsimused“ – mina küsisin isalt kõike, mis pähe tuli: millest on tehtud pilved, kui kaugel on kuu, mis saab tuhande aasta pärast jne. Eks need „rasked“ küsimused, püüd maailmast ja iseendast aru saada, näha pealispinnast sügavamale ja horisondist kaugemale on mind toonud ka teoloogia ja kiriku juurde.

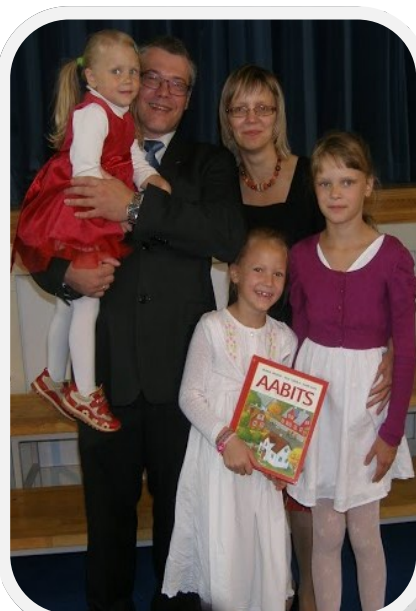
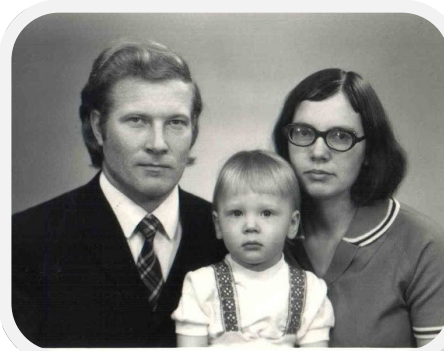
Olen mitmel korral oma elus surmale väga lähedalt silma vaadanud –

kolmeaastasena vaevasid mind kõrikrambid ning mäletan end emale-isale ütlevat, et ma ei saa hingata ja suren. Kõigis neis olukordades on mind hoitud ja varjatud.

Esimene teadlik kokkupuude kirikuga oli 8-aastaselt, kui suri minu vanaisa, kes maeti kiriklikult. Pärast käisime kirikus teda mälestamas ja edaspidi mõnikord veelgi. Võisin olla 10- või 11-aastane, kui jõulukirikus saadud mulje oli nii võimas, et tahtsin minna tagasi ja nüüd juba ilma vanemateta. Mäletan seda kolme-

kuningapäeva õhtust teenistust Nõmme Rahu kirikus, inimesi võis seal olla paarikümne ringis ja muidugi torkas üksinda tulnud poisike kirikulistele silma. Peale teenistust tuli üks memm minu juurde, pani käed õlgadele ja ütles: „Oled tubli noormees, et tuled üksinda kirikusse. Sinust saab kord Jumala sulane.“ Isa oli küll kodus pisut murelik, et ega ma liiga tihti kirikus käima ei kavatse hakata – tol ajal oli see ju midagi ebatavalist ja võõristust tekitavat.

Leeris käisin Tallinna Jaani koguduses 1989. aastal. Olin siis 17-aastane ning õppisin Jaani kiriku kõrval Georg Otsa Muusikakoolis, Jaani kirikus oli aga organistiks isa pinginaaber ja sõber Teet Põder. Toomas Pauli jutlused, tema eruditsioon ja vaimulik sarm aitasid jõuda kiirele äratundmisele – see on just see maailm, mida vajan ja otsin. Teisalt üllatas ja haaras kaasa toonase koguduse tuumiku osaduslik läbikäimine ja pietistlik, vennastekogudusest pärit vaimsus. See, et sünnipäevade puhul ei võeta napsi ega kiruta venelasi, vaid laudakse (kümnete salmide kaupa ja peast!) vaimulikke laule ning igal teisel on jagada sügav ja läbitunnetatud vaimulik mõte või sõnum, oli minu jaoks midagi täiesti uut. Imesin seda vaimsust endasse nagu käsn ja

proovisin mõne aasta koguduse juures käe külge panna kõiges, kus vähegi sain.

Olin pühapäevakoolis lauluõpetaja, majahoidja, hiljem kirikumees. Ma ei häbenenud teha lihtsaid töid ega oodanud, et mind koguduses kõrgetesse ametitesse valitaks – kiriku altarikatete vahetamine oli ilus ja pühalik toiming, milles osalemine oli toona tõeliseks naudinguks. Avastasin enda jaoks koguduse kui tõelise vaimuliku osaduskonna, ning mulle pakkus rahuldust just suhtlemine

Naastes jätkasin tööd ladina keele, kultuuriloo ja psühholoogia õpetajana Tallinna Ühisgümnaasiumis, kus olin tunde andnud ka enne Norrasse minekut. Siis seisin valiku ees, kas asuda õppima Pastoraalseminari ja saada vaimulikuks. Kiriku suhtes olin tõmmet tundnud lapsest peale, kuid suhtusin vaimulikesse väga suure respektiga (see, et kirikumeheks olin salaja Toomas Pauli talaari selga proovinud, üksnes suurendas seda aukartust) ning kahtlesin sügavalt, kas mina kirikuõpetajaks sobin ja kõlban.

Eks neid põhjusi oli mitmeid, peamiselt see, et olin äsja üle elanud kooselu purunemise. Kakskümmend aastat on möödunud ja tänaseks on üle veerandi EELK vaimulikest lahutanud ja uuesti abiellunud, mõni neist mitugi korda, ja see ei tekita enam võõristust. Toona oldi konservatiivsemad. Eks neid kahtluse põhjusi oli teisigi. Lõpuks otsustasin, et kirjutan avalduse Pastoraalseminari õppima asumiseks, siis olen ma omalt poolt teinud kõik mis võimalik, ja otsuse tegemine minu sobivuse osas jäägu nende hooleks, kes on selleks kutsutud ja seatud. Mäletan siiani seda tunnet, mis oli avalduse konsistooriumisse viimise järel Toompea mäest alla tulles, kirjeldamatu kergendus, oleksin nagu tiivad saanud!

Loomulikult olen mõnel väsimuse ja lootusetuse silmapilgul mõelnud, kas mitte ma ise või eksami-komisjon ei võinud tol hetkel minus eksida. Siis aga leiain tuge teadmisesest, et Jumal ei eksi inimest kutsudes. Kinnitan seda teistele vaimulikele ja koguduse töötajatele

ning usun, et ka minu puhul pole Jumal oma valikuid tehes mööda pannud. Kui Ta on mind säärasena valinud ja usaldanud, siis võin ka oma poolikuse ja mööda-laskmistega olla saviastjaks, millesse on kätketud imeline aare – et võrratult suur vägi oleks Jumala oma ja ei midagi meist. (2Kr 4:7)

Kuidas jaksad nii paljudes ametites kõigea toime tulla?

Tõsi, kui vaadata minu CV-d, siis on ametite ja kohustuste nimekiri pikk. Mõned neist on aga pigem ühiskondlikud rollid, mille täitmine eeldab üht või kaht koosolekut aastas, nagu näiteks Viljandimaa vapimärgi nõukogu või Eesti Kiriku kolleegium.

Lisaks koguduseõpetaja tööle olen teist ametiaega Viljandi praostkonna praost, millega on viimastel aastatel kaasnenud Halliste Püha Anna koguduse hooldajaõpetaja kohused. Sellest viimasest ametist loobuksin küll meeeldi – mitte et Hallistes mulle ei

meeldiks, aga Mulgimaale on hädasti tarvis vähemalt üht täiskohaga vaimulikku lisaks, kes võtab enda kanda Halliste, Karki ja võibolla ka Mõisaküla koguduse teenimise.

Töö Usuteaduse Instituudi õppejõuna eeldab paaril päeval kuus Tallinnasse sõitmist ning loomulikult tööd erialase kirjandusega, loengute ja seminaride ettevalmistamisest.

Pole halba ilma heata ja vastupidi. Kindlasti kaasneb paljude kohustustega teatud pealiskaudsus – alati ei jõua kõigesse süveneda nii nagu tahaks. Kahju on mul eelkõige sellest, et veninud on doktoritöö kirjutamine (alustasin doktoritöös Tartu Ülikooli usuteaduskonnas 2005. aastal). Teisalt on eri ülesandeid täites elu mitmekülgsem ja põnevam, üht tööd tehes on võimalik teisest puhata ning küllap on ka pilk oludele ja inimestele avaram.

vanemate koguduseliiemetega. Kogesin, et mõnegi 80-aastasega võin olla vaimselt hoopis rohkem ühel lainel kui läbikäimisel paljude oma eakaaslastega.

Olen alati olnud pisut skeptiline selles osas, et kirik peaks muutuma kuidagi erilisel noortepäraseks, pigem võiks ta anda noortele vaimulikke isasid ja emasid, keda oma perest või lähikonnast ei leia.

Teoloogiat asusin õppima 1992. aastal Usuteaduse Instituudis, 1995-97 avanes võimalus õppida magistrantuuris Norras Oslo Teoloogilises Kogudusefakulteedis (Det Teologiske Menighetsfakultet). Akadeemilises mõttes on see olnud kõige viljakam aeg mu elus – muudest kohustustest vabana üksnes raamatud, loengud ja inspireerivad vestlused õpingukaaslaste ja sõbra Kaupo Padariga.

MARKO TIITUS: PALJU RÕÖMU ON MUL PEREST

Kõigi oma „üheksa ametiga“ teenin ma juhatuses esimees Tarmo Loodus ja tegelikult Eesti Kirikut. Auditooriumisse praegune revisjonikomisjoni esimees võtan ju kaasa oma kogemuse tööst Helve Hunt. Muusikaelu on aidanud koguduseõpetaja ja praostina. Kindlasti mõjutavad ka minu akadeemilised huvid seda, milliste rõhuasetuste ja käekirjaga teen igapäevast tööd koguduses. Inimest ei väsitä mitte niivõrd pikk tööpäev, vaid kasutu, ebavajalik ja mõttetu töö

Antoine de Saint-Exupéry on arutlenud, mis vahe on sunnitöölisel ja katedraali ehitajal, kuigi mõlemad raiuvad ühtmoodi kirkaga kive. Vahe on selles, et üks mees näeb oma kirkahoopides mõtet ja teine mitte. Olen uusi ameteid vastu võttes püüdnud otsuse tegemisel lähtuda sellest, kas ma näen selles tegevuses mõtet, kas see innustab ja sütitab mind, kas saan selle kaudu maailma ja kirikut paremaks muuta.

Ma ei suuda mõista inimesi, kes teevad oma tööd tuimalt kellast kellani. Minu jaoks on oluline, et töö mind inspireeriks ja tegijal oleks silmis sära. Kui seda sära ei ole, siis väsitab ka ühe pisikese maakoguduse teenimine – pead pühapäeval teenistuse ära ja oledki väsinud. Püha Paulus julgustab meid teenima Issandat tüdimatu innuga ja vaimult tulisena (Rm 12:11)

Paljude asjadega koda saamise välti-matuks eelduseks on head abilisid. Jaani koguduse juhatuses abiga on täitunud mu aastatepikkune unistus – olen saanud täisajaga sekretärijuhiabi. Eda ametiaeg jäi kahjuks lühikeseks, nüüd on vastremonditud kantseleis

toimetamas Mirjam. Usun, et Mirjamil on piisavalt motivatsiooni ja oskusi kasvada tõeliseks juhiabiks. See aitab mul palju aega ja energiat kokku hoida ning vajalikumatesse ülesannetesse suunata. Praostkonnas aitab tööd teha sekretär Toivo Vilumaa. Suureks abiks kogudusetöös on toimkondade esimehed Enna Audova, Meelis Suurkask ja Mirjam Tiitus, kellega mul on usalduslik, asjalik ja meeldiv koostöö. Palju tuge on aastate jooksul pakkunud

ajastu tühisusest. Palju rõõmu on mul perest. Olen üle elanud kooselu purunemise ja tean seda tunnet, kui mees ja naine ei usalda üksteist ning kodune õhkkond on täis elektrit. Tean ka paljusid inimesi, kelle jaoks pere ja kogudus omavahel konkureerivad – ei saa tulla õhtul või pühapäeval kirikusse, sest see aeg on pere jaoks. Need on rasked valikud, millest mind on säästetud. Abikaasa Mirjam on organisti peres üles kasvanud ning tema kogudusetöö staaž on oluliselt pikem kui minul. Mirjam ei kuulu nende kristlaste hulka, kes oma usulise innukuse, vagaduse ja palvetamisega lähikondlastele väsitavalt mõjuvad, ta ei kipu mind õpetama ja nõuandeid jagama ja mõnigi kord pean vaeva nägema, et ta oma arvamuse välja ütleks. Olen aga aru saanud, et olulistel hetkedel on ta mulle alati toeks ning seda ka vaimulikult tasandil.

Mis valmistab Sulle elus kõige enam rõõmu?

Põhjult tänuks ja rõõmuks on palju. Iseasi on see, et argitoimetustes kipuvad need asjad mõnikord meelet mine-ma või iseenesestmõistetavaks muutuma. Mul on võimalik töötada ametikohal, milleks ma olen saanud ettevalmistuse ja mis on mu kutsumus. Kirikuõpetaja töö on võrratult ilus – seista inimeste kõrval nende elu kaunitel ja kurbadel silma-pilkudel, rääkida ja rääksataga ja nutta röömustada röömsataga ja nutta nutjatega ning aidata neil

eluloo elu paremaid jahimaid otsima. Niikaua kui on võimalik Eestis töötada, tahan rakendada oma annid selle rahva teenistusse. Olen jõudnud sellesse ikka, kus hea tervis pole enam enesestmõistetav ning tuleb olla rõõmus, kui sind ei vaeva kroonilised haigused, mis elukvaliteeti ja töövõimet vähendaksid.

Mõnikord küsitakse kirikuõpetajalt, kas Sa ise ka usud seda, mida räägid. Vastan teistpidi: mul on võimalus rääkida seda, millesse ja kellesse usun, ilma et pean oma sõnumeid kooskõlastama avaliku arvamuse reitingute, erakonna peakontori või ettevõtte turundusreeglitega.

Tunnen kaasa inimestele, kes müüvad telefonitsi tolmuimejaid, mida nad ise kunagi kasutama ei hakka. Minu eelkäija, Juuru koguduse õpetaja Jüri Bärge oleval õelnud, et vaimulikena võiksite sellele ametile peale maksta, sest Kristus on meid vabaks ostnud

Jumala jätkuvat loomise imet võib aduda igas päevas ja hetkes, kui on silmi, kõrva ja südant. Mõnikord on.

Mis on Sinu hobid, millega tegeled vabal ajal ja taastud töövähimusest? Eksklusiivseid hobisid mul pole. Tööst vabal aega püüan niipalju kui võimalik veeta pere seltsis, käia kinos, teatris või

veekeskuses, igal aastal teeme koos ühe või paar pikemat reisi. Viimastel aastatel oleme hakanud järjest enam viibima minu isa maakodus, mis asub Muuksi külas Kuusalu vallas. Taastame vana lauda-hoonet ja ehitame sinna sauna, naudime mereranda ja metsaskäike. Mulle meeldib maakodus toimetamine, saan seal, 180 kilomeetri kaugusel Viljandist, end kõigist siinsetest rollidest ja ametitest välja lülitada. Vanemaks saades mõistan üha enam, et eestlase identiteet on seotud ühe kindla paigaga. Unistame Muuksis veeta oma pensionipõlve ja oma viimaseks puhkepaigaks olen valinud Kuusalu kalmistu. Loomulikult naudin ma raamatuid, kuigi olen aeglase lugeja – omaaegne tegelemine eksegeetikaga (piibliteksti uurimine, tõlgendamine ja tõlkimine) on jätnud

Tunnustuse väärtus või väärtusetus ilmneb mõnikord alles tüki aja pärast. Kui omaaegne Usuteaduse Instituudi rektor Voldemar Ilja, minu esimesi eeskujusid ja mõjutajaid vaimulikus ametis kirjutab mu sisseastumiskirjandi servale „Juba enne õppima hakkamist õpetatud mees“, siis olin ehk küll pisut uhke, kuid kirjutasin selle lause Võrumaa huumori arvele. Aas-taid hiljem Volli peielauas seda seika meenutades mõistsin, et tegemist oli kõige suurema tunnustusega mu senises elus – mitte niivõrd õeldu, kui ütteleja pärast.

Ma ei ole kunagi oma tööd teinud lootuses saada selle eest ordenit. Kuid olen siiralt tänulik oma kogudusele ja kirikuvalitsusele, kes on pidanud mind selle autasu vääriliseks. Peegeldused ja vastupeegeldused on olulised meile kõigile. On hea teada, et Sinu ideaalid, unistused, tegemised ja ehk ka mõned

saavutused on kellelegi korda läinud. Üks kaasteeline Juuru koguduse päevilt soovis jaksu oma risti – seekord siis teeneteristi – kandmiseks. Püüan kanda seda väärikalt.

Sinu sõnum Aja Lehe lugejatele?

Sõnum, mida ma endas kannan ja jagan, kõlab püüa-päeval missal

Jaani kiriku kantslist. Ma ei hakka pingutama selle nimel, et sõnastada mingit eriti kaasakiskuvat või mõjusat lööklauset valimisreklaamide stiilis. Nende jaoks, kes tahavad koos kogu-

harjumuse ka pealiskaudsetest tekstidest mitmekordset mõtet otsida.

Mis tundega võtsid vastu EELK Teeneteristi, mida see Sinu jaoks tähendab?

duse ja minuga oma vaimsel matkal käia, et koos küsida, otsida, mõtiskleda, arutleda ja avastada, püüan igal jumalateenistusel midagi pakkuda.

Loo pani kirja MirjamTiitus

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALISI!

1.september	Eve Kraaner	53
3.september	Viktor Kruuse	65
	Mari-Ann Suvvari	67
5.september	Olaf Samarüütel	83
6.september	Helve Tähis	57
7.september	Veera Pille	76
	Reet Post	63
	Valve Schvede	84
	Viktor Uprus	90
8.september	Kaidi Kullama	64
9.september	Villem Männiste	51
	Sirje Naarits	57
	Sirje Ojasoo	61
11.september	Tiit Rahula	70
	Raivo Sirelpuu	53
12.september	Maie Kasvandik	64
14.september	Elga Ibrus	90
15.september	Ruth Rang	51
16.september	Hilja Luhakooder	80
	Vello Veskimäe	53
17.september	Erna Koppel	87
18.september	Ene Sukk	59
19.september	Urve Taul	58
20.september	Leida-Anette Kuusk	87
	Helene Raia	88
21.september	Vello Kruuse	59
	Elle-Maie Viir	74
22.september	Tiiu Kuusik	73
23.september	Ene-Reet Kariis	76
	Tarmo Sepp	54
25.september	Siiri Naarits	51
26.september	Sirli Naelaste	52
	Ester Sarapuu	57
28.september	Loore Aim	57
29.september	Salme Riso	86

Õnne ja rõõmu südamesse kõigile sünnipäevalistele!

ALGAB KOGUDUSE MUUSIKAELU UUS HOOAEG

Naisansambel IRIS

Iris (ladina keeles *vikerkaar*) on olnud Jaani koguduses laulusillaks maa ja taeva vahel 1996. aastast. Ansambli üheks väljundiks on kord kuus jumalateenistusel lauluga kaasa teenimine, lisaks kontserdid väljaspool kodukogudust. Oleme osalenud kirikupäevadel ning vaimulikel laulupidudel. Laulureisid on viinud Irist sõpruskogudustesse Saksamaal ja Soomes.

Iris alustab Taimi Välba juhendamisel uut hooaega 9. septembril kell 17 Jaani kiriku keldrisaalis ja **ootab uusi lauljaid kõikidesse häälerühmadesse.**

Proovid toimuvad esmaspäeval ja kolmapäeval kella 17-19 kiriku keldrisaalis. Infot saab Taimi Vältalt telefonil 513 3051 või e-postil:

taimivalba@gmail.com

LAULURING 2-6-aastastele lastele

Lauluringis tutvume muusikaga läbi mängu: laulame lihtsaid lastelaule, mängime rütmipille ja laulame laulumänge. Õpitud laule laulame koguduse peremissadel. Jõuludeks õpime muusikalise näidendi ning teeme ka väljasõite.

Lauluring toimub neljapäeviti kell 18.00-18.45 kiriku keldrisaalis. Lapsi juhendab

Minna Ilmaniemi (tel 56205893, e-post: minna.ilmaniemi@gmail.com)

MUUSIKARING 7-12-aastastele lastele

Muusikaringis laulame ja mängime erinevaid pille (plaatpillid, käsikellad, plokkflööti). Astume muusikaliste numbritega üles koguduse peremissadel. Toimuvad väljasõidud.

Muusikaring toimub neljapäeviti kell 16.00-16.45 kiriku keldrisaalis. Lapsi juhendab Malle Pisarev (tel 5147498, e-post: malle.pisarev@klk.vil.ee)

Laste ringides osalejad ei pea olema ainult koguduseliikmete lapsed, osaleda saavad kõik soovijad. Aga neil lastel peab olema valmidus tulla kiriklikku keskkonda.

KIRIK ON LAHTI

kuni 15.septembrini

esmaspäevast laupäevani
kell 11-18 ja pühapäeval
kell 9-18

KANTSELEI ON LAHTI

esmaspäeval ja

kolmapäeval kell 10-14
teisipäeval ja neljapäeval
kell 13-17

pühapäeval kell 9-9.45
Õpetaja õppepuhkuse ajal
septembris ja oktoobris ei
toimu õpetaja kõnetunde.

Õpetajaga saab kohtuda
eelneval kokkuleppel,
helistades telefonil
53413394 või e-postil
marko.tiitus@eelk.ee

EELK Viljandi Jaani kogudus:
Pikk 8, 71003 Viljandi
a/a 100 220 503 960 04 SEB,
a/a 121 057 689 936 Swedbank
www.eelk.ee/viljandi.jaani

Õpetaja Marko Tiitus:
tel 53 41 33 94
e-post: marko.tiitus@eelk.ee

Sekretär-juhiabi Mirjam Tiitus:
tel 4333 000, 53 442 412
e-post: viljandi.jaani@eelk.ee

AL toimetused:
Marko Tiitus, Tarmo Loodus,
Mirjam Tiitus

KIRIKLIKUD TALITUSED:

Ristitud:

29.06.2013

KARL ENRIKO TALVES

Priidu ja Kätlini poeg

Ristitud ja konfirmeeritud:

18.07.2013

NELE LHUILLIER NORMANN

Konfirmeeritud:

29.06.2013

PRIIT TALVES, KÄTLIN KESAMAA

21.07.2013

ANNELI ANSMITT, AARE ANSMITT, HEVEL

SARV

Laulatatud:

20.07.2013

FRANCOIS NICOLAS LHUILLIER ja

NELE LHUILLIER NORMANN

04.08.2013

VIKTOR ja KÜLLI JOONSON

Ajast igavikku lahkunud ja kristlikult maetud

HELGA HENNING
(09.12.1920-20.07.2013)

EDUARD RIIK
(09.07.1922-07.08.2013)

TARMO MÄNNIK
(20.06.1972-12.08.2013)

ASTA HÄRM
(15.03.1962-23.08.2013)

MARIKA MUTTIK
(18.09.1939-25.08.2013)

IVI PIIR
(08.08.1942-29.08.2013)

Jeesus ütleb: "Mina olen ülestõusmine ja elu.
Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb."
(Joh 11;25)

TÄNAME SUVEKUUDE LIKMEANNETAJAJD

(27.06-03.07)

Marje Kask, Helve Hunt, Liina ja Margus Põldsepp, Marko Tiitus, Kalle Küttis, Kristel Männik, Marko Mägi, Enna ja Tiit-Uku Audova, Eva ja Tarmo Loodus, Alvar Lepp, Tiina Vilberg, Tiina Leiaru, Ülle Luisk, Sirje Ojasoo, Tiia Sülla, Eda Paakspuu, Marko Kuldsaar, Evija Leiaru-Kuldsaar, Maie Kasvandik, Kaidi ja Enn Kullama, Lille-Astra ja Rasmus Arraste, Jelena Pärle, Janek Kink, Kätkin Juuram, Angela Leiaru-Indriko, Inno Indriko, Irina Vares, Raul Alliksaar, Siiri Kärt, Käty Zujev, Raina Luhakooder, Katrin ja Romet Puu, Heino Thomson, Maie Reinert, Galina Jakobson, Keida ja Indrek Tirmaste, Liis, Anneli ja Mati Männamaa, Timo Kallas, Rita Dimitrijevi, Tiia ja Kalle Kadalipp, Mikk Kard, Hilda Kaljula, Kadri Urb, Tiit Tammai, Helgi ja Artur Kotsar, Elga Ibrus, Jüri Teder, Valve Toompuu, Endla Lehtme, Öie Univer, Elle-Maie ja Kalju Viir, Astrid Laarmaa, Elga Jakobson, Sirje Kannel, Saima Liverson, Valdo Laurima, Luule-Miralda Uibo, Edith Naarits, Aare Ansmitt, Kalju Mirka, Veera Pille, Hedvi Annemägi, Kiira Sumberg, Ülle Allas, Külli ja Viktor Joonson, Kalmer Liimets, Age Einulo.

Kogudusele on annetanud ka Merju-Mai Leiaru ja Aarne Raudmäe

Toeta Jaani Lastemaja kohandamist talvekõlblikuks, et saame jätkata väikelaste päevahoidu!

Tee annetused arvelduskontole
100 220 503 960 04

märgusõnaga „Lastemaja“.